

Žurnalistas išpažino meilę Prancūzijai

ĮKVĖPTI GYVENIMO LIKIMAI KŪRYBA ATGARSIAI PRAMOGOS

Prancūzų kalbos, Prancūzijos kultūros ir meno gerbėjai kovo 27 dieną rinkosi į Kupiškio viešosios bibliotekos parodų salę, kur pristatyta išskirtinė žurnalisto ir Prancūzijos kultūros žinovo Valdo Puteikio fotografinių publikacijų paroda „Mano Prancūzija: 25 meilės metai“ (Ma France: 25 ans d'amour). Šis renginys priminė, kad kovas yra Frankofonijos mėnuo.

Banguolė
ALEKNIENĖ-ANDRIJAUSKĖ

KAI ATVAŽIUOJA PATI PRANCŪZIJA

Renginio pradžioje visus prancūziškai pasveikino Kupiškio viešosios bibliotekos direktorius Algirdas Vėnckus. Profesorė Genovaitė Dručkutė priminė, kas yra Frankofonija. Tai tarptautinė organizacija, vienijanti šalis ir regionus, kurių nacionalinė kalba yra prancūzų ar kur ši kalba paplitusi. Frankofonijos terminas atsirado XIX a. pabaigoje. Frankofonijos dienos skirtos supažindinti su Prancūzijos kultūra, menu visus, kurie tuo domisi.

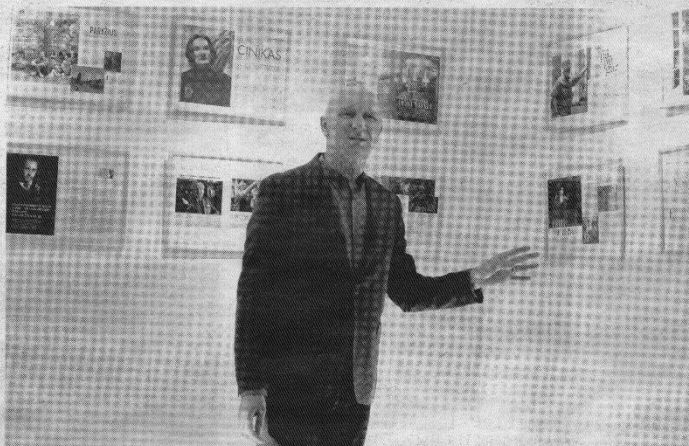
„V. Puteikis yra buvęs mano studentas, kai studijavo Vilniaus universitete žurnalistiką. Tada žurnalistikos studentams dėstyta ir prancūzų literatūra. Pažintis su Valdu išaugo į gražią draugystę. Jis daug rašo apie kultūrą ir meną, ypač apie Prancūziją. Mus supažindina su asmenybėmis, kurias kalbina ir fotografuoja. Valdas labai smalsus. Jam viskas rūpi. Jis yra pakabinęs aktorių, operos solistų, baletų šokėjų, režisierių, juvelyrų, parfumerių, vyndarių, kostiumų dizainerių. Kai kalbina žmogų, visas jo dėmesys sutelktas į pokalbio dalyvį. Valdas moka užkalbinti, prakalbinti, ištraukti iš savo pašnekovo įdomios informacijos, ir žmonės jam atsiveria“, – taip parodos autorių pristatė profesorė G. Dručkutė.

V. Puteikis pirmąsias padėkojo kupiškėnams, kad atėjo į susitikimą. Sakė, kad Genutės dėka susipažino su Kupiškio.

„Jūs esate Vakarų Europos dalis. Tai išduoda kiekvienas mūras, akmuo, skulptūra. Esate netoli Prancūzijos. Priejome prie Henriko Orakausko skulptūros „Oskaro versmė“ ir tarsi pasijuto Prancūzijos dalelė. Kartais nereikia važiuoti į Prancūziją. Ji pas tave tarsi ateina pati. Reikia tik labai norėti“, – buvo įsitikinęs V. Puteikis.

Svečias gimė Užpaliuose, Utenos rajone. Taigi yra aukštaitis, gali ir pakalbėti aukštaitiškai. Prancūzija pas jį į Užpalius atėjo per gerus prancūzų kalbos mokytojus. Jiems dedikuojama ir ši paroda. Tai į amžinybę išėjo mokytojai Kazimieras Kuliešius ir Rena Šlogerienė.

Antras dalykas, kai pas jį atėjo Prancūzija, buvo susitikimas su

Žurnalistas ir Prancūzijos kultūros žinovas Valdas Puteikis atskleidė, kokie buvo interviu su garsiais Prancūzijos meno, kultūros ir kitų sričių atstovais užkulisiai.

profesore G. Dručkute ir kita dėstytoja Rima Meškute.

Parodos autorius taip pat dėkojo savo žmonai, kuri toleravo ir toleruoja ilgą išvyką. Viso to rezultatas ir ši paroda.

PELENINĖ IR ALAUS

V. Puteikis sakė, kad per 25 metus pakalbino daug Prancūzijos menininkų ir kitų kūrėjų, šiuandien kuriančių, ir tų, kurie iškelia į amžinybę. Meilė Prancūzijai tęsiasi iki šiol. Į Kupiškį jis atvežė 40 darbų parodą.

„Esu lingvistinio mąstymo. Man svarbus žodis, ką jis reiškia, su kuo susietas. Antai Paryžiuje pamačiau Vyno gatvę. Pradėjau mąstyti, kodėl ji taip vadinasi. Smalsumas atveria daug kelių, takelių, kuriais pasukęs sužinai daug įdomaus ir netikėto“, – teigė svečias.

Šios parodos pristatymas sutapo su Tarptautine teatro diena. Tad savo parodos apibūdinimą autorius pradėjo pasakodamas apie pirmą eksponatą – pokalbį su aktorė Anni Žirardo (Annie Girardot).

Pasak V. Puteikio, ji 1997 metais lankėsi Vilniuje ir Akademiniame dramos teatre režisieriaus Rimo Tumino statytoje pjesėje „Zambezės krioklys“ atliko pagrindinį vaidmenį.

Parodyti trys spektakliai. Aktorė sutiko dėl interviu. Pokalbis nebuvo lengvas. Aktorė vis kažkas atitraukdavo su visokiais reikalais. Kiekvieną kartą sugrįžusi atgal Anni Žirardo barmenui sakydavo: „Peleninė ir alaus man prašom“. Tada patalpose buvo galima rūkyti. Parodos autorius juokdamasis sakė, kad aktorė gal tik miegodama nerūkė, ir tai didelis klausimas.

Ją tada fotografavo dabar Nacionalinės kultūros premijos laureatė Violeta Bubelytė.

„Aktorė įdomi tuo, kad nebu-

vo gražuolė kaip Brižita Bardo (Brigitte Bardot) ar Katrina Denev (Catherine Deneuve), nebuvo grožio ikona. Ji teatre ir filmuose vaidino paprastas moteris. „Rokas ir jo broliai“ garsus filmas, kur ji vaidino.

Įdomu, kad mūsų kalbinti herojai vėliau kažkur tarsi pasimeta, o po penkerių ar dešimties metų sugrįžta. Kartais aplinkybės būna įdomios ir keistos.

A. Žirardo Paryžiuje vėl sutikau 2010 metais. Ji gyveno prestižiniame Marais (Maré) rajone, Šieno gatvėje. Dabar ten, kur buvo jos butas, yra memorialinė lenta.

Ten stovi kepyklėlė, į kurią moterys ateina pusiųti su peniarais, naktiniais drabužiais. Šioje vietoje dar kartą pamačiau A. Žirardo. Iš kepyklėlės ji išėjo su cigarete. Neuzkalbinai jos, nes žinojau, kad sunkiai serga Alzheimerio liga. Po dviejų metų aktorė mirė, – priminė V. Puteikis pirmą interviu su Prancūzijos įžymybe, atliepusia paprastų prancūzų jausmus.

APIE ATIMTĄ VAIKYSTĘ

V. Puteikis nuotoliniu būdu kalbėjosi su rašytoja Vanessa Springora, parašiusia knygą „Abipusiu sutikimu“. Knygos siužetas glaudžiai susijęs su asmenine rašytojos paauglystės patirtimi, kai buvo 13 metų. Dabar jai per 50 metų.

„Šią knygą rašytoja paskatino parašyti rašytojas, intelektualas Gabrielis Matzneffas, kuriam šiuo metu apie 90 metų. V. Springora su juo, vyru per 50 metų, būdama pauglė turėjo seksualinį gyvenimą. Tai žinojo jos motina. Anuomet daug nekalbėta apie moterų teises, savigarbą, niekas smerkiamai nekalbėjo apie seksualinį priekabiavimą ir panašius dalykus. Šiandien rašytoja savo praeitį suvokia kaip baisiausią košmarą.

Vėrinys

„Pokalbis su nepaprastai intelektualia moterimi buvo nuostabus. Ji manęs paklausė, ar žinau, kokios moterų teisių privalumai buvo Sovietų Sąjungoje. Kol rengiausi atsakyti, ji pati pasakė, kad abortai. Tai buvo vienintelė valstybė, kur jie reabilituoti. Tai nereiškia, kad ten gera gyventi.

Su rašytoja atsisveikiname labai šiltai. Jai buvau nuvežęs simbolinę dovanėlę – saldinių dėžutę „Vilnius“. Savo ruožtu ji man įdėjo vytintos dešros iš šaldytuvo ir šokoladuotų saldinių. Toks buvo gražus susitikimas su Nobelio premijos laureate. Tikiuosi, kad ji dar išleis bent du romanus ir jie bus išversti į lietuvių kalbą“, – vylysi V. Puteikis.

Pasak jo, A. Erno pasakoja socialinio gyvenimo fragmentus, tai atskleidžia per daiktų pasaulį, per juos susieja tam tikrus socialinius ir moralinius ryšius. Jos tekstus sunku verst, yra daug visokių nuorodų į rašytojos gyvenimą nuo gimimo iki 2006 metų.

ĖJĘS KOJA KOJON SU GYVENIMU

Drabužių dizaineris Karlas Lagerfeldas – dar vienas visiems gerai žinomas žmogus, kurį kalbino V. Puteikis.

„Susitikau su juo Paryžiuje, Lilio g. 7, 2017 metais. Nemaniau, kad jis sutiks dėl interviu. Šie dalykai gal buvo įgrišę. Tuo metu jis buvo gerokai numetęs svorio, su pirštinėmis, apsuptas dviejų vyrų, jo sargybinių. Aš pasakiau, kad noriu pasikalbėti apie dešimt jo mėgstamiausių Paryžiaus vietų. Ši tema jį sudomino.

Mane sužavėjo K. Lagerfeldo biblioteka. Gal apie 10 metrų aukščio knygų lentynos buvo pilnos meno ir architektūros albumų. Nežinia, kiek jis pats jų pačių pinėjęs. Kad būtų visus skaitęs, sunku patikėti.

Nustebino ir fotostudija. Ji buvo mažytė ir kukli. Tokia kamarėlė. Dizaineris puikiai fotografavo. Paryžiuje yra surengęs ir parodų.

Žinoma, aš ne šiaip sau pas K. Lagerfeldą tuomet pakliuvau, o jo naujų kvepalų išleidimo proga. Tas žmogus yra legenda, vienintelis mados kūrėjas, kuris idealiai prisitaikė prie naujų gyvenamo laikotarpio reikalavimų“, – pasakojo V. Puteikis.

Jis dar pridūrė, kad Koko Šanel (Coco Chanel) mados namuose K. Lagerfeldas pradėjo dirbti 1983 metais ir dirbo iki pat mirties, 2019 metų. Jis šiuos mados namus modernizavo, atnaujino, bet nesuvylgino. Jei kai kurios šiuolaikinės merginos dar nori turėti K. Šanel rankinę su logotipu, tai prie to prisidėjo ir K. Lagerfeldas.

Renginio pabaigoje V. Puteikis šmaikščiai atsakė į klausimą, kuo lietuviai skiriasi nuo prancūzų. Pasak jo, lietuviai gyvena dėl namo ir žemės, o prancūzai dėl meilės.

Prancūzų kalbos ir literatūros prof. Genovaitė Dručkutė pristatė buvusį savo studentą, bičiulį Valdą Puteikį ir jo parodą. Autorės nuotraukos

Kai kurie maždaug 1977 metų rašytojų, intelektualų kartos atstovai net buvo inicijavę įstatymo, baudžiančio už pedofiliją, pakeitimą, kad už ją nebūtų baudžiama. Neva yra kūrėjo poreikis turėti jaunų mergaičių ir berniukų. Žinoma, niekas neleido tokios įstatymo pataisos, – pasakojo V. Puteikis apie dar vieną įsimintiną pokalbį.

SVEČIUOSE PAS NOBELIO PREMIJOS LAUREATĘ

Nobelio premijos laureatė, rašytoja Anni Erno (Annie Ernaux) – dar viena išskirtinė V. Puteikio pašnekovė. Lietuvių kalba išleisti jos romanai „Metai“, „Sustingusi moteris“, „Ivykis“.

Pasak parodos autoriaus, tai buvo parengtas, gerai sustyguotas interviu. Rašytoja, būdama 83 metų, sutiko priimti savo namuose. Su navigatoriumi niekaip nesisekė rasti, kur gyvena A. Erno. Sutiktas praeivis mostelėjo ranka ir pasakė, kad rašytojos namų reikia ieškoti ten, kur matyti gražiausia panorama. Tad pakėlęs akis nuo navigacijos telefone netrukus išvydo pašto dėžutę su jos pavarde.